

פגישת חוסיין-אסד. "מרד" אבו-אל-זעים. בעזרת מידע מיוחד מנתח עורך העולם הזה את המתרחש מסביב לאש"ף ובתוכו

הגברית הנבלתי-קדושה

אולם הטענות נגד אבו-אל-זעים, כמפקד קרבי, לא נשכחו. אחרי המלחמה הועבר האיש לתפקיד מישני בירדן. שם הכריז בחודש האחרון על "מרד" בערפאת.
בקרוב הפלסטינים, עורר המעשה בזו גלוי. בניגוד לאבו-מוסה, שהיה מכובד בעיני חבריו, אבו-אל-זעים נחשב כאיש עלוב.
העובדה שהשכיר את עצמו למלך חוסיין וחזר על דרישותיו של המלך כלפי אש"ף לא הוסיפה לו כבוד בעיני חבריו-אמאמו. בניגוד למרד של אבו-מוסה, שגרם לזעזוע פוליטי ואישי, לא עורר המרד של אבו-אל-זעים אלא לעג ומשיכת-כתפיים.

ה היה מחזה סוריאליסטי. נשיא סוריה ומלך ירדן, שני האויבים בנפש, התחבקו והתנשקו. בתום ביקורו בן 24 השעות של הנשיא האפטי אלי-אסד בעמאן לא פורסמה הודעה רשמית משותפת. היתה לכך סיבה פשוטה: השניים לא יכלו להסכים אף על נקודה אחת.

אסד ולחוסיין יש עמדות מנוגדות בכל נושא. אסד הוא פרו-סובייטי, חוסיין פרו-אמריקאי. אסד תומך באיראן, חוסיין בעיראק. אסד מתנגד לתהליך-השלום המבוסס על הסכם חוסיין-ערפאת. חוסיין מתנגד למדיניות של אסד. אסד קורא לעימות עם ישראל, חוסיין קורא להסדר עם ישראל.
רק בנקודה אחת יש הסכמה בין השניים, ודווקא נקודה זו השתיקה יפה לה. לא נעים לפרסם עליה הודעות.
אסד וחוסיין מעוניינים שניהם לחסל את אש"ף העצמאי, בהנהגת יאסר ערפאת.

● אשרתי אדונים שונים

ה בוז הכללי הזה לאבו-אל-זעים מצא את ביטויו עוד קודם לכן, בעת כינוס המועצה הלאומית הפלסטינית בעמאן.

אז קם אבו-אל-זעים ונשא נאום דמגוגי חוצב-להבות, שבו דרש להגביר את המאבק המזויין בישראל. אחד הדיפלומטים הבכירים של אש"ף, שפיק אליחות, מי שהיה שגריר אש"ף בכירות, קם להשיב לו לעיני מצלמות הטלוויזיה הירדנית, ששדרה את הריון בשידור חי. אליחות נמנה עם ראשי המתנה המתון באש"ף ובפת"ח.

בנאום מזהיר סתר אליחות את טענותיו של אבו-אל-זעים, אחת לאחת. בלעג צורב שאל: "מאבק מזויין? איפה? איך? הרי כשאתם יוצאים מן האולם הזה אתם מרימים את הידיים כדי לאפשר לחיילים הירדניים לערוך בדיקה על גופכם?"
ערפאת, שישב באולם, שיסע אותו: "זה נעשה בהסכם. האחים הירדניים מגינים עלינו!"
אליחות תיקן את עצמו, באותה נימה של לעג חומצתי: "בוודאי אנחנו מודים מאוד לאחים הירדניים,

● דבר והיפוכו

ה הסכמה אילמת זו יש בה יסוד סוריאליסטי. כי לכאורה יש לעמדה משותפת זו מניעים הפוכים.

אסד טוען כי ערפאת הוא בוגד, מפני שהוא מוכן לעשות שלום עם ישראל. לכן תומך אסד באויביו של ערפאת במחנה הפלסטיני, המטיפים להשמדת ישראל.

חוסיין טוען כי ערפאת הוא מיכשול לשלום, מפני שאינו מוכן לקבל את העמדות האמריקאיות בלייטנאי. חוסיין ניתק את יחסיו עם הנהגת אש"ף מפני שזו הסכימה לקבל את ההחלטה 242 רק בתנאי מפורש: הכרה בזכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית. משום כך תומך חוסיין במורדי פת"ח בירדן. מורדי-פת"ח בדמשק, הנהנים מחסות אסד, תובעים את הרחת ערפאת מפני שהוא בעד השלום.

הנשיא אסד
ערפאת מתון מדי

אבו-מוסה
ערפאת בוגד

המלך חוסיין (בכרזה)
ערפאת קיצוני מדי

המגינים עלינו. אך איך זה מדברים על מאבק מזויין ומניחים לאחים הירדניים להגן עלינו?"
עכשיו יוצא אבו-אל-זעים, האיש שברח מדרום-לבנון, ושתבע אחר-כך את הגברת המאבק המזויין, ומאשים את ערפאת על כי אינו נענה לדרישות המלך חוסיין. הוא מאשים את ערפאת בכך שפוצץ את היוזמה הבריטית, כאשר ביקרה מישלחת-אש"ף בלונדון בשנה שעברה. הוא גם מאשים את ערפאת בכך שעשה ברית עם מצריים, המקיימת יחסים עם ישראל. זהו כליל של טענות סותרות. אך עיקר טענתו היא נגד ערפאת על שסירב לקבל את ההחלטה 242, כדרישת חוסיין, מבלי שישראל או האמריקאים יכירו בזכות הפלסטינים להגדרה עצמית.

כיום נהנה אבו-אל-זעים בעמאן ממעמד דומה לזה של יריבו-אמאמו, אבו-מוסה, בדמשק.

כשם שאבו-מוסה משמש כלי בידי אסד בניסיונו להדיח את ערפאת, לחסל את עצמאות אש"ף ולהפוך את העניין הפלסטיני למכשיר של המדיניות הסורית, כך משמש אבו-אל-זעים כלי בידי חוסיין בניסיונו להדיח את ערפאת, לחסל את עצמאות אש"ף ולהפוך את העניין הפלסטיני מכשיר של המדיניות הירדנית.

אולם בעוד שאסד ואבו-מוסה מאשימים את ערפאת בבגידה מפני שהוא מוכן לשלום עם ישראל, תוקפים חוסיין ואבו-אל-זעים את ערפאת מהכיוון ההפוך: מפני שאינו עושה די למען השלום עם ישראל.

לכאורה צריכה עובדה זו למנוע כל שיתוף-פעולה בין אסד וחוסיין נגד ערפאת. אבל המציאות שונה. קיים ביניהם עכשיו שיתוף-פעולה כמעט גלוי.

הסבר אחד: האינטרס של כל המישטרים הערביים בחיסול העצמאות של הגוף הפלסטיני הוא הקובע, והנימוקים התעמולתיים אינם מעלים ואינם מורידים.

הסבר שני: כדאי לחוסיין שערפאת יודח ושהנהגת אש"ף תעבור לבירת יריבו, דמשק. כי אז יוכל חוסיין למעון כי אש"ף חדל מלייצג את העניין הפלסטיני, ולתבוע לעצמו את הזכות לייצג את העניין הפלסטיני בעצמו.

מורדי-פת"ח בעמאן, הנהנים מחסות חוסיין, תובעים את הרחת ערפאת מפני שאינו מוכן למשא ומתן לשלום בלייטנאי.
עכשיו קיימת למעשה ברית אילמת בין בעלייה-חסות של כוחות מנוגדים אלה, אסד וחוסיין.

● אבו מול אבו

ה אבסורד הזה מגיע לשיאו באישיותם של מנהיגי-המורדים בדמשק ובעמאן. ראש המורד דים של פת"ח בדמשק הוא אבו-מוסה (השם האמיתי: סעיד מוסה מראעה). זהו לכל הדיעות חייל אמין ומפקד מוכשר. כאשר חזרו גייסות סוריה ללבנון ב'1976, כדי להשמיר את אש"ף, היה אבו-מוסה מפקד כוחות פת"ח בצידון, והנהיג לטור הסורי המשוריין תבוסה ניצחת בעיר-הנמל. לאחר מכן נפל קורבן להתנקשות סורית, ונפצע בכל חלקי גופו. גם במלחמת-לבנון של 1982, מול צה"ל, הצטיין אבו-מוסה בקרב וזכה בשבחים מפי עמיתיו.

כאשר אבו-מוסה מרד בערפאת, היתה בפיו דרישה אחת ועיקרית: שו"ר אש"ף, שהוא גם מפקד הכוחות הפלסטיניים המזויינים, ידח מפקד בשם אבו-אל-זעים.

אבו-אל-זעים היה מפקד כוחות אש"ף בדרום. לדברי אבו-מוסה, הוא היה פחדן עלוב וחרלי-אישים. כשפלש צה"ל ללבנון, ברח אבו-אל-זעים משרה המערכה ונטש את כוחותיו. אבו-מוסה תבע להעמידו למישפט צבאי ולסלקו, יחד עם שאר המפקדים שלא מילאו את חובתם מול צה"ל.

כאשר רדה ערפאת את הרישה, הכריז אבו-מוסה על מרד גלוי. אז התגלה כי דרישתו לרפורמה באש"ף (שהיתה מקובלת על רבים באש"ף) היתה רק מסווה למטרותיו האמיתיות. אבו-מוסה הפך סוכן של סוריה. בקרב על טריפולי הפעיל נשק נגד הכוחות הפלסטיניים שבפיקוד ערפאת.

ערפאת לא הדיח את אבו-אל-זעים (השם האמיתי: עטאללה עטאללה). הסיבה: באש"ף אין כלל נוהג להדיח אנשים. כל עוד אינם מרימים נשק נגד חבריהם. חוץ מזה נחשב אבו-אל-זעים כאיש הנאמן להנהגה, בעוד שאבו-מוסה כבר היה או חשוד כסוכן הסורים.